

## POSTANOWIENIE

25 marca 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Grzesiowski

na posiedzeniu niejawnym 25 marca 2026 r. w Warszawie  
w sprawie z powództwa W.O. i M.O.  
przeciwko Bank w W.  
o ustalenie i zapłatę,  
na skutek skargi kasacyjnej Bank w W.  
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku  
z 10 stycznia 2025 r., V ACa 2344/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. obciąża pozwanego kosztami postępowania kasacyjnego, pozostawiając ich wyliczenie referendarzowi sądowemu.**

(G.N.-J.)

## UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 20 lipca 2023 r. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy, w sprawie z powództwa W.O. i M.O. przeciwko Bankowi w W. o ustalenie i zapłatę, zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 129 073,10 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 24 stycznia 2023 r. do dnia zapłaty, ustalił nieistnienie stosunku prawnego, wynikającego z bliżej określonej umowy o kredyt hipoteczny

pomiędzy powodami a poprzednikiem prawnym pozwanego Bankiem.<sup>1</sup> Spółką Akcyjną z siedzibą w W. oraz orzekł o kosztach procesu.

2. Apelację strony pozwanej od powyższego orzeczenia oddalił wyrokiem z 10 stycznia 2025 r. Sąd Apelacyjny w Gdańsku.

3. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiodła strona pozwana.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na przesłanki określone w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Wskazał na przepisy art. 4 ust. 2 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (dalej: „dyrektywa 93/13”), art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13, art. 65 k.c., art. 354 k.c., art. 358 § 2 k.c., art. 3851 § 1 i 2 k.c., art. 385<sup>2</sup> k.c. oraz art. 69 ust. 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (dalej: „pr.bank.”) oraz art. 189 k.p.c. jako wymagające wykładni.

Ponadto skarżący stwierdził, że w sprawie występują istotne zagadnienie prawne polegające na konieczności odpowiedzi na pytania:

- czy w przypadku uznania w wyniku kontroli incydentalnej obecnych w umowie o kredyt indeksowany kursem waluty obcej klauzul spreadowych nieokreślających głównego przedmiotu umowy, za niedozwolone (nieuczciwe) warunki umowne, prawidłowym jest przyjęcie nieważności całej umowy, skoro klauzule ryzyka walutowego, określające - zgodnie z jednolitym orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej - główny przedmiot tej umowy, nie stanowią niedozwolonych (nieuczciwych) warunków umownych;

- czy w przypadku uznania w wyniku kontroli incydentalnej obecnych w umowie o kredyt indeksowany do waluty obcej klauzul odnoszących się do indeksacji kredytu kursem waluty obcej za niedozwolone (nieuczciwe) warunki umowne i w konsekwencji przyjęcia upadku umowy jako konsekwencji wyeliminowania z niej mechanizmu indeksacji, kierując się zasadą utrzymania umowy w mocy oraz mając na uwadze postulat przywrócenia sytuacji prawnej i faktycznej konsumenta, w jakiej znajdowałby się on w przypadku braku

nieuczciwych warunków umownych, prawidłowe jest odwołanie się, jako do podstawy dla określenia oprocentowania zobowiązań kredytowych wyrażonych w walucie polskiej, do stawki referencyjnej WIBOR, skoro w umowie wiążącej strony stawka ta występuje i jest ona definiowana jako odnosząca się do kredytów nieindeksowanych, wyrażonych w walucie polskiej;

- czy wobec umożliwienia kredytobiorcom posiadającym kredyty denominowane lub indeksowane do waluty innej niż waluta polska dokonywania spłaty rat kapitałowo- odsetkowych oraz dokonania przedterminowej spłaty pełnej lub częściowej kwoty kredytu bezpośrednio w tej walucie na podstawie wyżej powołanego art. 69 ust. 3 pr.bank., wzięwszy pod uwagę aksjomat racjonalności krajowego ustawodawcy, uzasadnione jest przyjęcie, że kredyty denominowane lub indeksowane do waluty innej niż waluta polska są kredytami udzielonymi w złotych polskich, skoro dokonanie przez kredytobiorcę spłaty raty kapitałowo-odsetkowej albo dokonanie przedterminowej spłaty pełnej lub częściowej kwoty kredytu bezpośrednio w walucie, do której denominowany lub indeksowany jest kredyt, prowadzi do skutecznego spełnienia świadczenia wynikającego ze stosunku zobowiązaniowego w postaci umowy kredytu oraz zaspokojenia wierzyciela w osobie kredytodawcy, bez konieczności dokonywania jakichkolwiek przeliczeń bądź innych operacji walutowych wpłacanych przez kredytobiorcę środków w walucie innej, niż waluta krajowa;

- czy wobec dokonania przez kredytobiorcę spłaty kredytu indeksowanego do waluty obcej przed wytoczeniem powództwa i wygaśnięciem tym samym umowy łączącej strony, uzasadnione jest przyjęcie, że w związku z dobrowolnym wykonaniem umowy przez strony nie można dokonywać kontroli incydentalnej obecnych w umowie o kredyt indeksowany do waluty obcej klauzul odnoszących się do indeksacji kredytu kursem waluty obcej, a tym samym niedopuszczalnym jest uznanie ich za niedozwolone (nieuczciwe) warunki umowne, skoro zasadniczym skutkiem uznania pewnych postanowień umownych za niedozwolone jest brak związania nimi konsumenta, a umowa ma wiązać strony w pozostałym zakresie, a tym samym logicznym jest wniosek, że dotyczy to okresu, w którym umowa obowiązuje, a nie okresu, po którym zobowiązania z niej wynikające w całości wygasły, co następuje w przypadku ich wykonania.

4. Powodowie w odpowiedzi na skargę kasacyjną wnieśli o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

**Sąd Najwyższy zważył, co następuje:**

5. Zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W judykaturze już wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (zob. postanowienie SN z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18). Wskazano tam m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398<sup>9</sup> k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1-4 k.p.c.; nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest wówczas usprawiedliwione.

6. Szczegółowa analiza sprawy prowadzi do wniosku, że skarga kasacyjna strony pozwanej mimo obszerności wywodów nie zawiera argumentów wystarczających dla uznania, że w sprawie spełniona została przesłanka z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 lub 2 k.p.c. uzasadniająca przyjęcie sprawy do rozpoznania.

7. Podniesione przez skarżącego wątpliwości wykładnicze i sformułowane zagadnienie prawne koncentrują się wokół problemu dotyczącego abuzywności postanowień umowy i skutków tej abuzywności. Argumenty przytoczone przez

skarżącego na gruncie pierwszego z odniesionych zagadnień prawnych opierają się m.in. na założeniu, że tzw. klauzule spreadowe nie określają głównego przedmiotu umowy; jest te jednak sprzeczne z jednolitym obecnie stanowiskiem Sądu Najwyższego (zob. wyroki SN z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18; z 30 września 2020 r., I CSK 556/18; z 24 lutego 2022 r., II CSKP 45/22; z 13 maja 2022 r., II CSKP 464/22; z 25 lipca 2023 r., II CSKP 1487/22 i z 29 listopada 2023 r., II CSKP 1460/22 oraz tam przywoływane orzecznictwo krajowe i unijne; por. też wyrok TSUE z 10 czerwca 2021 r., C-776/19-C-782/19, BNP Paribas Personal Finance, pkt 56). Ponadto drugie z zagadnień prawnych i kluczowe wątpliwości wykładnicze u podłoża mają tezę o dopuszczalności zastąpienia niedozwolonych klauzul spreadowych innym mechanizmem przeliczeniowym opartym na przepisach kodeksu cywilnego. W orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi jednak obecnie wątpliwości, że niedopuszczalne jest zastępowanie wyeliminowanego abuzywnego postanowienia umowy innym mechanizmem wyliczenia kwoty raty kapitałowo-odsetkowej. Żaden bowiem przepis prawa, w tym art. 385<sup>1</sup> i art. 358 § 2 k.c., nie daje podstaw do zastąpienia klauzuli abuzywnej innym postanowieniem. Uzupełnienie luk po wyeliminowaniu takiej klauzuli stanowiłoby bowiem zbyt daleko idącą modyfikację umowy w celu ratowania sytuacji prawnej przedsiębiorcy stosującego niedozwolone postanowienie umowne (zob. wyrok SN z 26 kwietnia 2022 r. II CSKP 550/22; postanowienia SN: z 31 maja 2022 r., I CSK 2314/22; z 1 lutego 2023 r., I CSK 5615/22 oraz z 6 lipca 2023 r., I CSK 5755/22). Potwierdził to Sąd Najwyższy w uchwale pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22, w której stwierdzono m.in., że w razie uznania, że postanowienie umowy kredytu indeksowanego, odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów. Ponadto Sąd Najwyższy przesądził także, że w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie.

8. Sąd Najwyższy wypowiadał się już również co do niedopuszczalności zastąpienia niedozwolonych postanowień kursowych przez sięgnięcie do art. 69 ust. 3 Prawa bankowego, wykładni oświadczeń woli (art. 65 k.c.) albo art. 358 § 2 k.c. (zob. wyroki SN z 8 listopada 2022 r., II CSKP 1153/22 i z 20 lutego 2023 r., II CSKP 809/22, i tam przywoływane orzecznictwo). Odrzucił też możliwość – sugerowaną w ramach drugiego z zagadnień prawnych sformułowanych w skardze kasacyjnej – odwołania się w celu określenia oprocentowania kredytu utrzymanego jako złotowy do stawki referencyjnej WIBOR (zob. zwłaszcza wyrok SN z 8 listopada 2022 r., II CSKP 1153/22 i postanowienia SN z 27 kwietnia 2023 r., I CSK 2707/22 i I CSK 3629/22, oraz z 2 czerwca 2023 r., I CSK 4115/22 i I CSK 4355/22).

9. Również kolejne z podniesionych przez skarżącego zagadnień nie spełnia przesłanek z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c. Wprawdzie kwestia kontroli incydentalnej klauzul obecnych w umowie o kredyt indeksowany do waluty obcej po wykonaniu umowy istotnie nie była przedmiotem szerszych rozważań ze strony Sądu Najwyższego, niemniej w orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi obecnie wątpliwości, iż niedozwolone postanowienie umowne jest od początku, z mocy samego prawa, dotknięte bezskutecznością na korzyść konsumenta (zob. zwłaszcza uchwałę składu siedmiu sędziów SN - zasada prawna – z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21). Ustalenie to pozwala tym samym rozstrzygnąć także podniesioną przez skarżącego kwestię. O konsekwencjach abuzywności postanowień umownych w aspekcie możliwości uznania umowy za wiążącą – po wyeliminowaniu postanowień uznanych za nieuczciwe – decyduje nie tyle to, czy wynikające z umowy zobowiązania mogą być (powinny być) in concreto wykonywane, lecz to, czy w ujęciu obiektywnym umowa mogła wiązać strony z uwzględnieniem jej treści po usunięciu postanowień uznanych za nieuczciwe; rozstrzygające znaczenie ma zatem treść umowy, nie zaś to, czy in casu wynikające z niej świadczenia zostały spełnione. Fakt wykonania umowy nie stoi zatem na przeszkodzie badaniu, czy umowa ta – po modyfikacji polegającej na usunięciu niedozwolonych postanowień – mogłaby wiązać strony zgodnie z ich intencją i osiągniętym konsensem (zob. postanowienie SN z 21 marca 2024 r., I CSK 609/23). Jak przy tym stwierdził Sąd Najwyższy w uchwale z 16 lutego

2021 r., III CZP 11/20, stronie, która w wykonaniu umowy kredytu, dotkniętej nieważnością, spłacała kredyt, przysługuje roszczenie o zwrot spłaconych środków pieniężnych jako świadczenia nienależnego (art. 410 § 1 w związku z art. 405 k.c.) niezależnie od tego, czy i w jakim zakresie jest dłużnikiem banku z tytułu zwrotu nienależnie otrzymanej kwoty kredytu. Uwzględniając powyższe stwierdzić należy, że podniesione przez skarżącego zagadnienie nie spełnia wymogu doniosłości (istotności). Na gruncie przepisu art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c. chodzi bowiem o sformułowanie problemu prawnego, którego nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa, przy uwzględnieniu poglądów funkcjonujących już w orzecznictwie i piśmiennictwie (zob. postanowienia SN z 8 maja 2015 r., III CZP 16/15 oraz z 24 października 2012 r., I PK 129/12). Istotne zagadnienie prawne winno zatem budzić poważne wątpliwości wykraczające poza poziom zwykłych wątpliwości prawnych, które powstają niemal w każdym procesie decyzyjnym (zob. postanowienia SN z 26 października 2021 r., I CSK 266/21 oraz z 30 czerwca 2021 r., III CSK 53/21).

10. Skarżący nie wykazał również konieczności ponownego rozważenia kryteriów zastosowania art. 189 k.p.c. w sprawach tzw. kredytów frankowych. W orzecznictwie Sądu Najwyższego dopuszcza się wystąpienie z żądaniem ustalenia nieistnienia stosunku kredytu ze względu na nieważność umowy kredytu (wyroki SN: z 10 maja 2022 r., II CSKP 163/22; z 20 czerwca 2022 r., II CSKP 701/22; z 31 stycznia 2023 r., II CSKP 1200/22, i z 14 czerwca 2023 r., II CSKP 876/22). Również TSUE w wyroku z 23 listopada 2023 r., C-321/22, wskazał, że art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 w związku z zasadą skuteczności stoi na przeszkodzie przepisom krajowym, zgodnie z ich wykładnią dokonaną w orzecznictwie, które w celu uwzględnienia wytoczonego przez konsumenta powództwa zmierzającego do stwierdzenia bezskuteczności nieuczciwego warunku w umowie zawartej z przedsiębiorcą wymagają dowodu na istnienie interesu prawnego, w sytuacji gdy uznaje się, że taki interes nie istnieje, jeżeli konsumentowi przysługuje powództwo o zwrot nienależnego świadczenia, lub gdy może on powołać się na tę bezskuteczność w ramach obrony przed powództwem wzajemnym w przedmiocie wyegzekwowania wykonania zobowiązania wytoczonym przeciwko niemu przez tego przedsiębiorcę na podstawie tego warunku. Skarga nie zawiera argumentów

świadczących o potrzebie ponownego zajęcia stanowiska w powyższych kwestiach przez Sąd Najwyższy.

11. Kluczowe problemy prawne, istotne dla rozstrzygnięcia wątpliwości podnoszonych przez skarżącego, zostały już zatem rozstrzygnięte. W szczególności kwestie prezentowane przez skarżącego jako „istotne zagadnienia prawne” dotyczące kredytów frankowych, nie stanowią obecnie zagadnień nowych. Tożsame bądź bardzo podobne zagadnienia, jak sformułowane przez skarżącego, były już przedmiotem licznych wypowiedzi Sądu Najwyższego (zob. postanowienia SN: z 23 sierpnia 2022 r., I CSK 1669/22, z 6 lipca 2023 r., I CSK 5696/22; z 22 sierpnia 2023 r., I CSK 6841/22; z 25 października 2023 r., I CSK 2947/23; z 22 listopada 2023 r., I CSK 5225/22; z 15 lutego 2024 r. i z 25 kwietnia 2024 r., I CSK 64/24), do których szczegółowych uzasadnień wypada odesłać w celu uniknięcia zbędnych powtórzeń.

12. Według Sądu Najwyższego nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 3 k.p.c.).

13. Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c.). O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 108 § 1 i art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 i art. 398<sup>21</sup> k.p.c.

Krzysztof Grzesiowski

(R.N.)

[SOP]